

A magyar népirtás emléknapja

A Délvidéki Mártírium 1944/1945

Megbocsátani esetleg, de elfelejteni soha – ez is lehet a mottója annak a megemlékezésnek, amelyet a délvidéki magyarság ellen elkövetett vérengzés 65. évfordulója alkalmából rendeztek meg az Újszegedi Rendezvényházban. Az ünnepségen jelen volt Gyulay Endre nyugalmazott megyés püspök, Deutsch Tamás jelenlegi és Becsey Zsolt egykori EU-parlamenti képviselő, a Fidesz és a KDNP képviselői, képviselőjelöltjei, a polgári párt megyei elnöke, Farkas Sándor, valamint társadalmi, politikai szervezetek vezetői és képviselői. Dobák Lászlóné, a Szőregi Csodaszarvas Polgári Kör nevében üdvözölte az egybegyűlteket, majd bemutatták azt a filmet, amelyet Csúrogon, a gazzal benőtt sintértelepen, a délvidéki magyar áldozatok lemészárlásának helyszínén készítettek. 65 évvel ezelőtt, a mai napon összeszedték három magyar falu lakosságát, és az asszonyokat, gyerekeket, időseket – 20 fokos hidegben a szomszédos járeki koncentrációs táborba hurcolták, útközben sokan meghaltak, megfagytak. Az ártatlan magyar áldozatok kálváriája a táborban folytatódott, hónapokig állati körülmények között fogva tartották őket, enni alig adtak nekik, mindennaposak voltak a kegyetlen kínzások és kivégzések.

Ezekről az eseményekről már Teleki Júlia délvidéki polgárjogi aktivista számolt be, aki édesanyjával egyéves csecsemőként élte meg a borzalmakat. Nyolc hónap után szélnek eresztették a túlélőket úgy, hogy mindenkitől elvették házukat, földjüket, senki sem térhetett vissza falujába. Telekinek szinte az egész családját kiirtották a partizánok. Egész életét az igazság felkutatásának szentelte, ma sem akar mást, csak hogy a mindenkori szerb hatalom ismerje el, ártatlan emberek veszték oda, kivégezték őket bírósági ítélet nélkül csak azért, mert magyarok voltak. Amíg nem történik meg az áldozatok rehabilitációja, erkölcsi és anyagi kárpótlása, nincs kinek megbocsátani sem. Amíg nem tisztelik a halottakat, az élőket sem fogják. A kivégzések helyszínén évente összegyűlnek a hozzátartozók, a vajdasági magyar társadalmi, politikai szervezetek képviselői és keresztet állítanak az elhunytak emlékére, de azt ismeretlenek rendre ledöntik, összezúzzák. Az áldozatoknak még halálukban sincs nyugtuk.

Polgári civil kezdeményezésre felmerült, hogy legyen január 23-a a Magyar Holokauszt Emléknapja. Petíciót nyújtottak át Sólyom László köztársasági elnöknek tavaly december 5-én, a hírhedt népszavazás évfordulóján, de mint kabinetfőnökének válaszleveléből kiderült, az elnök jogkör híján nem dönthet, ez a Parlament dolga lenne.

Sólyom és Tadić legutóbbi találkozásán felmerült a délvidéki magyarok ellen elkövetett népirtás ügye. A két államfő megegyezett, hogy országaik tudományos akadémiáik bevonásával közös bizottságot állítanak fel, amely megvizsgálja a 44-45-ös népirtás eseményeit. Csúrogon szinte nincs is magyar család, amelynek valamely tagja ne veszett volna oda ekkor.

Becsey Zsolt szerint maradandó emlékezés szükséges, a délvidéki véres megtorlásokról nem lehet esetenként és alkalmanként megemlékezni. Az általa létrehozott Délvidéki Mártírium 1944-1945 Alapítvány feladata többek között éppen az, hogy ne kampányszerűen kezeljük a kérdést, hanem támogatva és sürgetve a tényfeltáró munkát. Szerbia az EU-ba igyekszik. Nem lehet rendezetlen kérdésekkel belépni, mert az megbosszulja magát, mint Szlovákia esetében is látjuk. Ez nem lehet a diplomácia adok-kapok tárgya, a nyitott kérdéseket tisztázni kell, az iskolákban tanítani, mert ha szőnyeg alá söpörjük a problémákat és a kibeszéletlen múltat, a két ország

közi viszony elmérgesedik. Az emberi jogi chartát a szerbiai parlament is ratifikálni fogja, az emberi méltósághoz pedig az is hozzátartozik, hogy mielőbb rehabilitálják az ártatlanul kivégzett délvidéki magyarokat. „Nem vagyunk se többek, se kevesebbek másoknál, ezért szükséges a mielőbbi számlakiegyenlítés” -- hangsúlyozta Becsey. „Ha nem rendezzük a dolgainkat, mindig valaki győztesnek vagy vesztesnek fogja érezni magát.” Ezeket az embereket magyarságuk miatt ölték meg, ezt kendőzetlenül ki kell mondani.

Forró Lajos történész, az említett alapítvány elnöke 18 éve kutatja a témát. Neki a nagyapja veszett oda, ezért törvényes eljárás keretében pert indított. Tavaly december 31-én megkapta a Szabadkai Kerületi Bíróság végzését, melyben kimondták, sem a nagyapja, sem az áldozatul esett lakosság nem bűnös, ítélet nélkül végezték ki őket, és az unoka rehabilitálási kérelme megalapozott. Forró minden érintettet arra biztat, indítson pert, mert a kollektív rehabilitáció mellett mód van az egyénire is. Készül a szerbiai új kárpótlási törvény, amely remélhetőleg ezekről az ártatlan délvidéki magyar áldozatokról sem feledkezik majd meg.

A megemlékezés délutáni részében tudományos konferenciát rendeztek, melyen dr. Stark Tamás, dr. A. Sajti Enikő, Matuska Márton, Csorba Béla és Forró Lajos a témával kapcsolatos legújabb kutatásaikat ismertették, majd levetítették a Jelöletlen tömegsírok c. filmet.

tuti